ระบบบริการสุขภาพในประเทศไทย

(Thailand Health Service System)

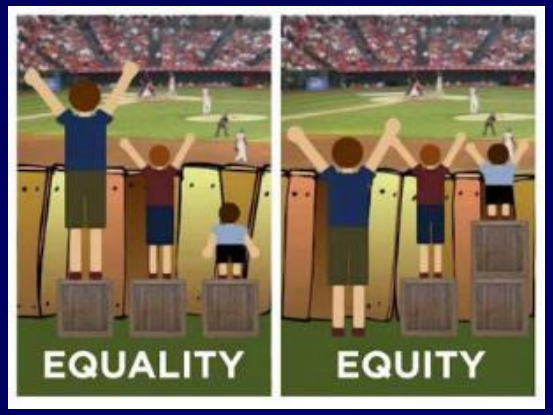

29 สิงหาคม 2563

นพ. ศุภกิจ ศิริลักษณ์ พ.บ., อ.ว., MPHM, วปอ.
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข

หลักการ 2 บรรทัด

การแพทย์ → ปัจเจกบุคคล → รักษา

The Best

(Best for Few)

การสาธารณสุข → ชุมชน → ป้องกัน

The Most

(Good for All)

ระดับชั้นของบริการสุขภาพ:

การส่งเสริมสุขภาพ
(Health Promotion)

0

การป้องกันระดับปฐมภูมิ
(Primary Prevention)

ลดปัจจัยเสี่ยง

การป้องกันระดับทุติยะภูมิ
(Secondary Prevention)

ตรวจคัดกรอง

การป้องกันระดับตติยะภูมิ
(Tertiary Prevention)

ลดภาวะแทรกซ้อน

The WHO Health Systems Framework

+ระบบสุขภาพชุมชน (Community Health System)

ปัญหาสุขภาพที่สำคัญ

- การเข้าสู่สังคมสูงวัยเร็วกว่าที่คาด
- ระบาดวิทยาของโรคเปลี่ยนจากโรคติดต่อไปเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Chronic Non Communication Disease or NCD)

ประชากรโลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

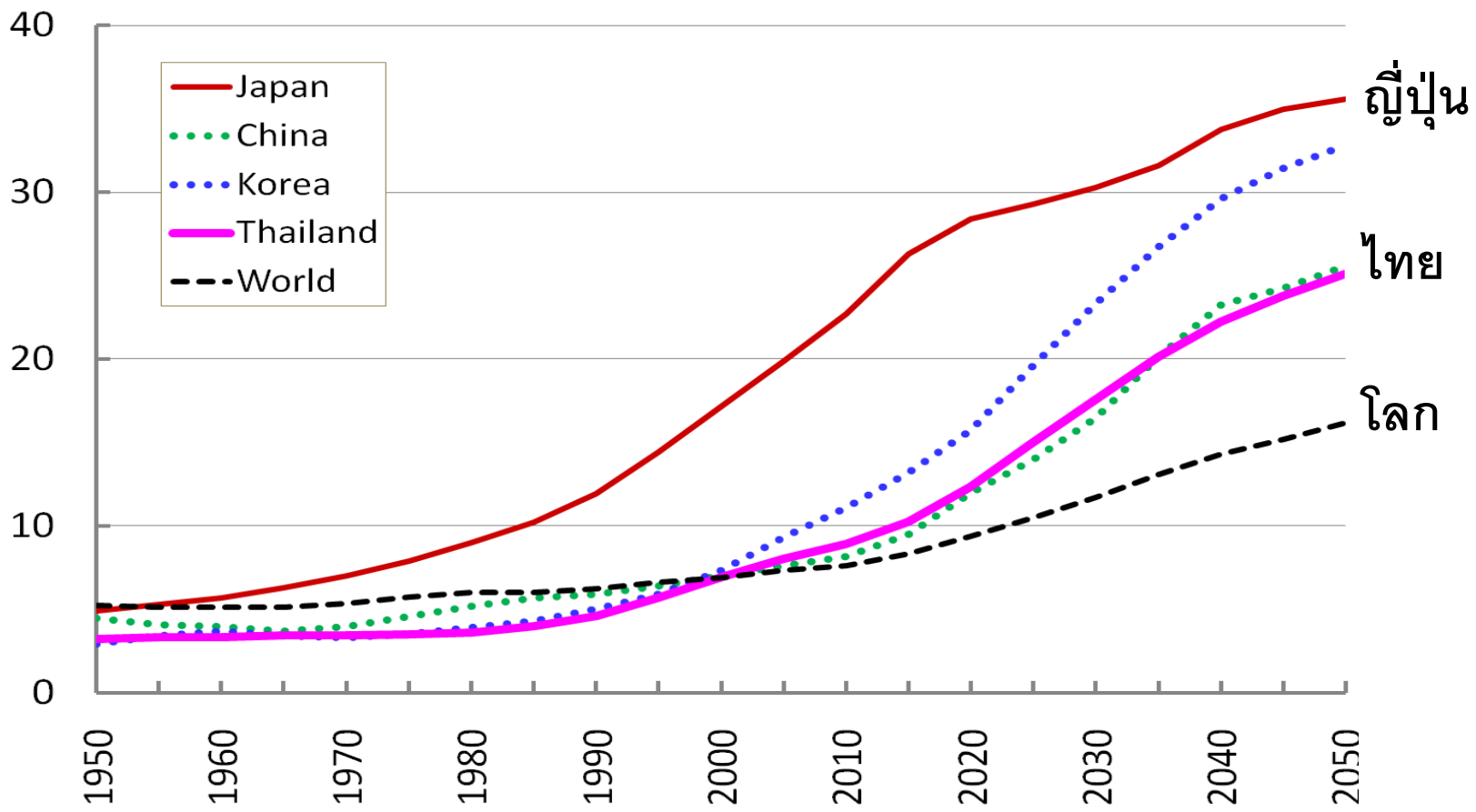

สีนามิประชากร

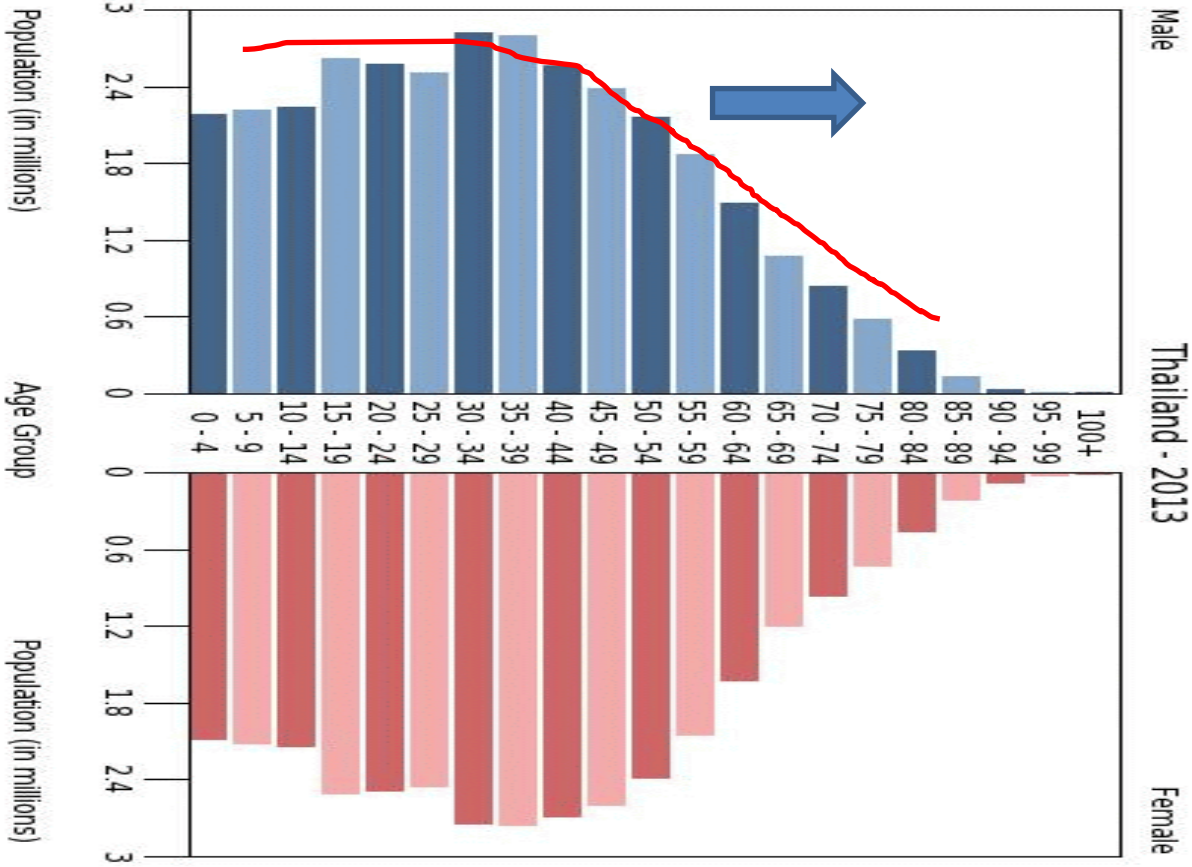

การคาดประมาณประชากรไทย

ข้อสมมุติแบบที่ 3***

	Population	Total Male	Total Female	Pop. <15	Pop.15-64	Pop.65+	%Pop.65+
2553	63,789,556	31,084,443	32,705,114	12,641,653	45,356,829	5,791,075	9.1
2558	65,104,415	31,638,246	33,466,170	11,792,805	46,399,966	6,911,644	10.6
2563	65,996,239	31,987,910	34,008,328	11,081,419	46,340,326	8,574,494	13.0
2568	66,370,680	32,084,247	34,286,433	10,505,707	45,345,677	10,519,295	15.8
2573	66,174,292	31,894,864	34,279,428	9,800,353	43,722,258	12,651,680	19.1
2578	65,350,062	31,394,788	33,955,274	8,996,653	41,678,925	14,674,484	22.5
2583	63,864,141	30,579,997	33,284,144	8,169,543	39,699,672	15,994,926	25.0

ปชก. สูงสุด 66.4 ล้าน ปี 2569
(พ.ศ. 2564-2574: มีปชก.อยู่ในช่วง 66 ล้าน)

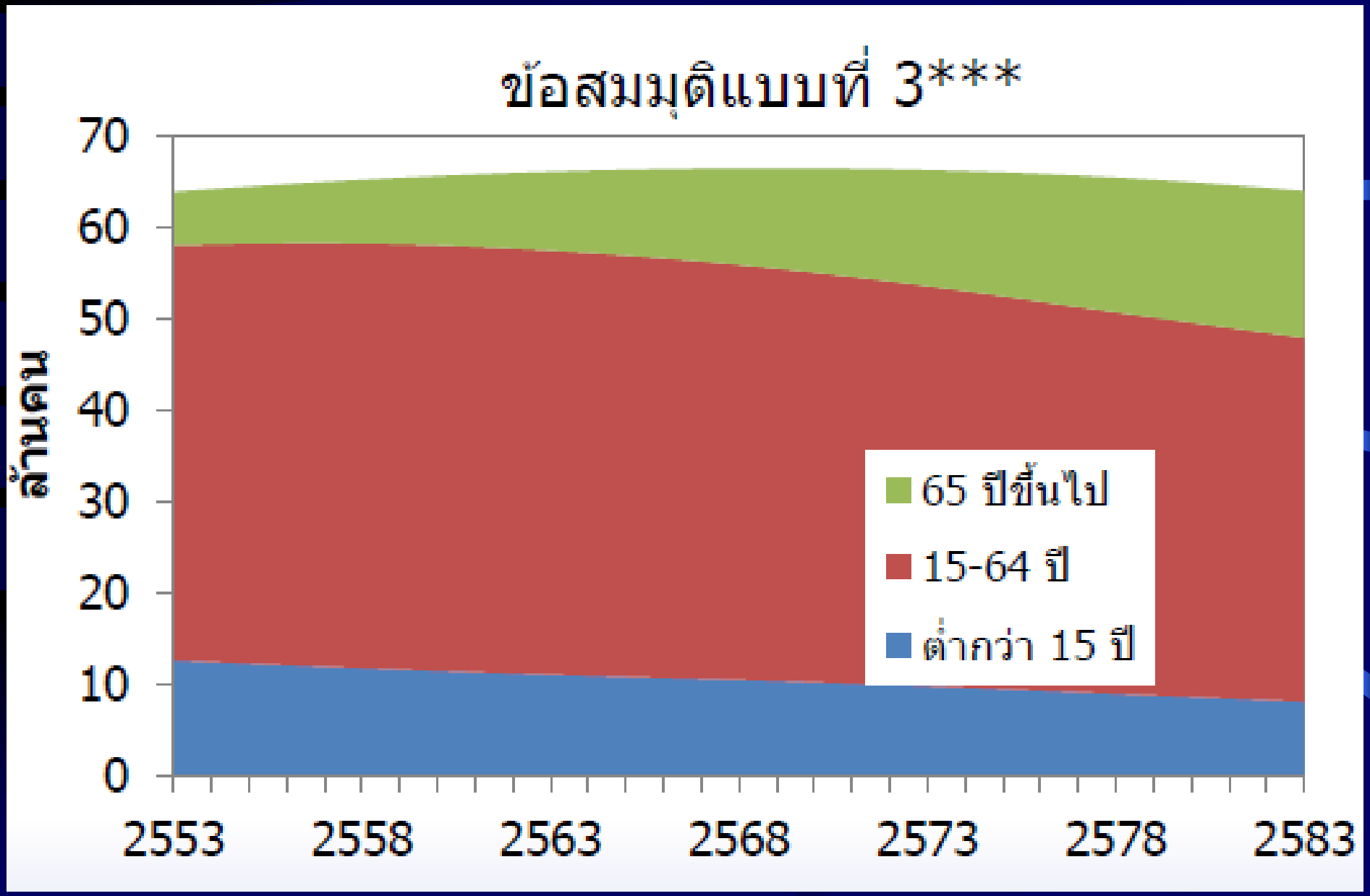
ข้อสมมุติแบบที่ 3***
ล้านคน
70
60
50
40
30
20
10
0
2553
2558
2563
2568
2573
2578
2583
65 ปีขึ้นไป
15-64 ปี
ต่ำกว่า 15 ปี

เด็กเกิดน้อย ด้อยคุณภาพ

- อัตราการเจริญพันธุ์ (Total Fertility Rate) = 1.6
- ภาวะผิดปกติแต่กำเนิด ธาลาสซีเมียรุนแรง 5.4/1,000
- IQ เฉลี่ย 93.1
- พัฒนาการล่าช้า 19 % (ที่ 42 เดือน)
- ภาวะผิดปกติทางสายตา (6-12 ปี 12%) และการได้ยิน (1.7/1,000)

ผู้สูงอายุเพิ่มสุขภาพมีปัญหา

- ผู้สูงอายุ 17% ของประชากร ถึงปี 2583 จะมี 1 ใน 3
- มีภาวะพึ่งพิง 15.5%
- สมองเสื่อม ชาย 9.8% หญิง 15.1%
- อวัยวะเสื่อมถอย ต้อกระจก 21% หูตึง 28%
- หกล้ม 18.5% (5% นอน รพ.)
- โรคเรื้อรัง ความดันสูง 48% เบาหวาน 15.9% ข้อเสื่อม 19.8%

Lumsonthi Model

การสูญเสียปีสุขภาวะของคนไทย

ตารางที่ 7 อันดับการสูญเสียปีสุขภาวะของประชากรไทย พ.ศ. 2557 จำแนกตามเพศและสาเหตุ

ลำดับ	ชาย			หญิง		
	สาเหตุ	DALYs ('000)	%	%	DALYs ('000)	สาเหตุ
1	อุบัติเหตุทางถนน	873	10.1	8.4	531	โรคเบาหวาน
2	โรคหลอดเลือดสมอง	574	6.6	7.3	462	โรคหลอดเลือดสมอง
3	การติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์	444	5.1	4.3	271	โรคหัวใจขาดเลือด
4	โรคหัวใจขาดเลือด	425	4.9	3.9	244	โรคข้อเสื่อม
5	การเสพติดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	388	4.5	3.6	229	การติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์
6	โรคมะเร็งตับ	383	4.4	3.6	225	อุบัติเหตุทางถนน
7	โรคเบาหวาน	340	3.9	3.1	197	โรคสมองเสื่อม
8	ภาวะตับแข็ง	312	3.6	2.5	160	โรคมะเร็งตับ
9	โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง	290	3.4	2.2	137	โรคไตอักเสบและไตพิการ
10	โรคมะเร็งหลอดลมและปอด	197	2.3	2.0	128	โรคมะเร็งเต้านม

เบาหวานในคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป

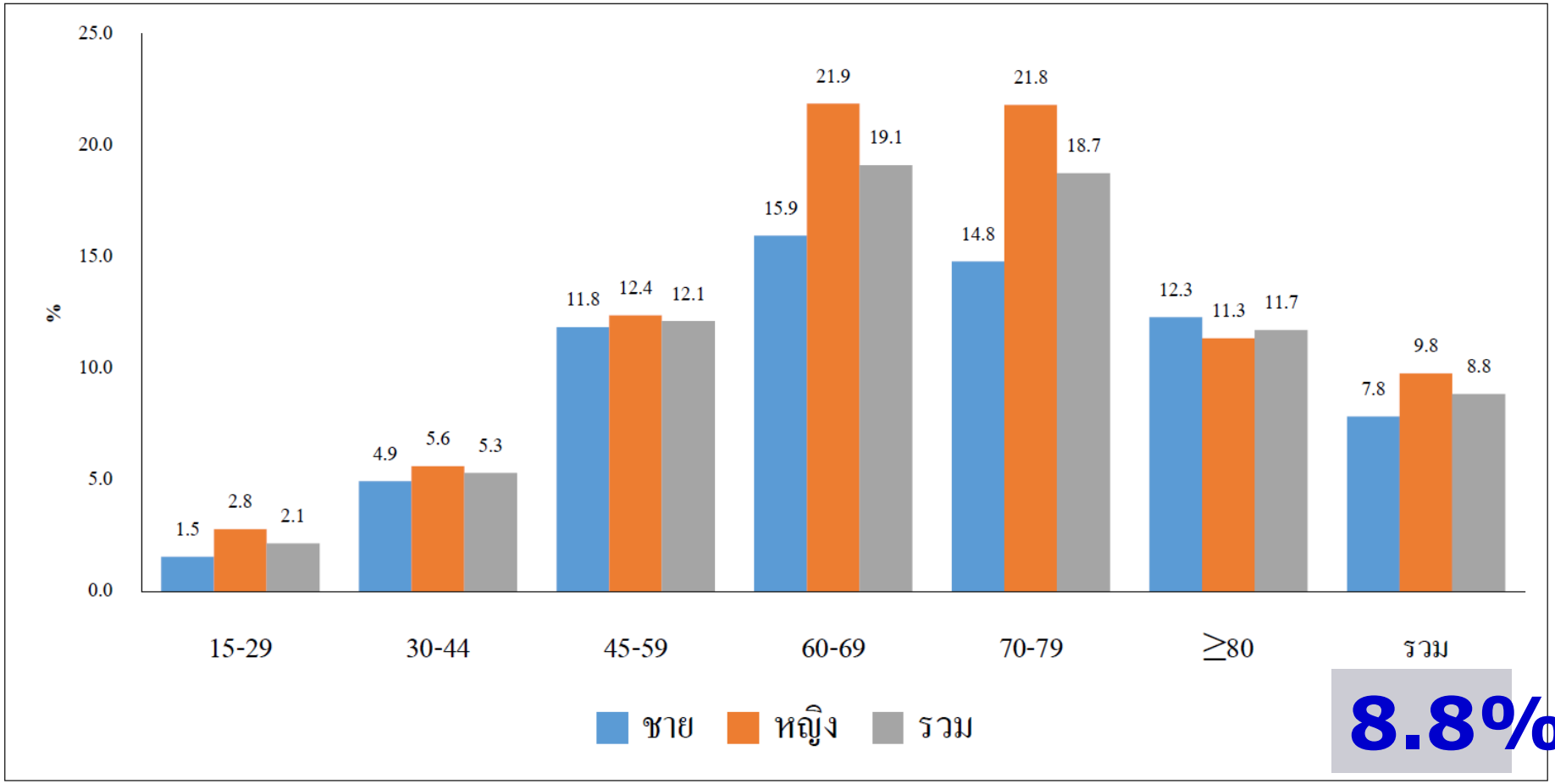

8.8%

ฉบับร่าง วิชัย เอกพลากร

ความดันโลหิตสูงคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป

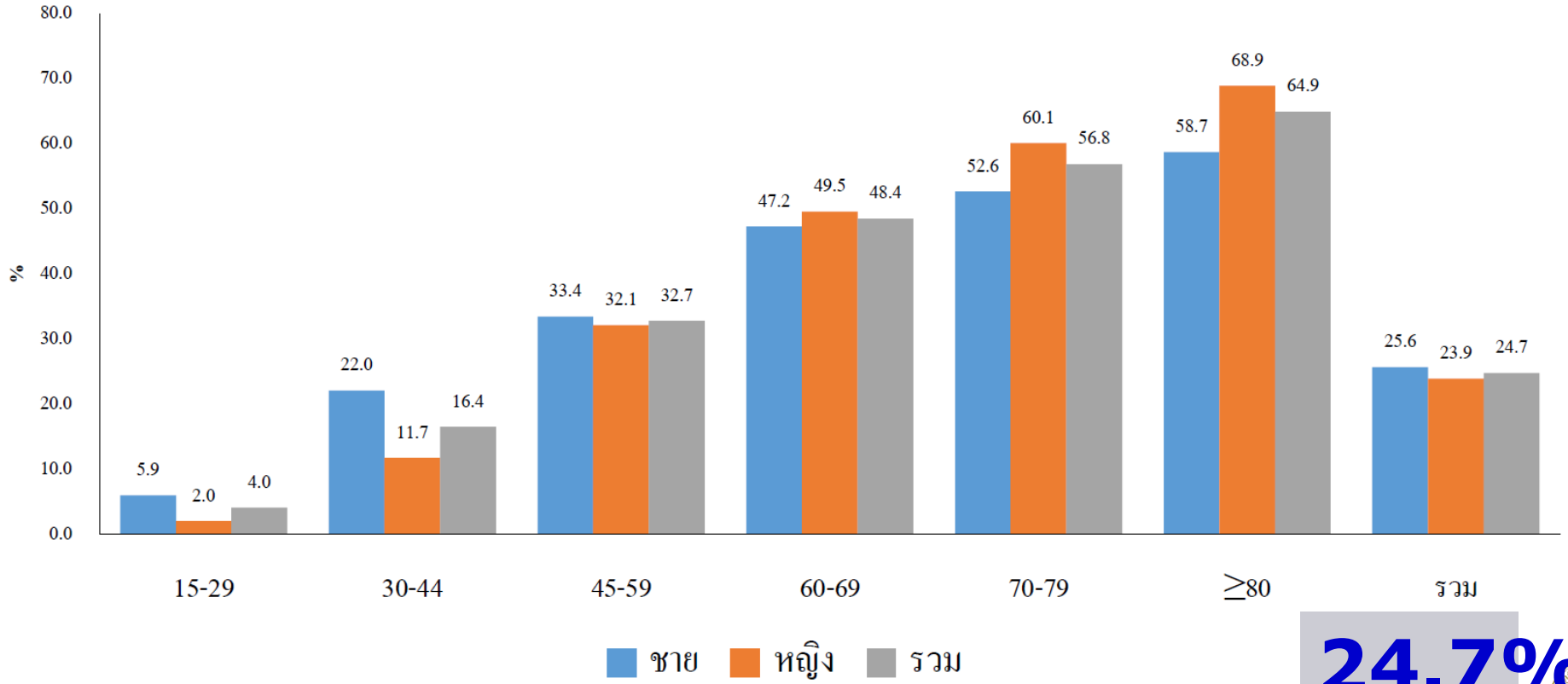

24.7%

Contributing Factors to DALYs 2557

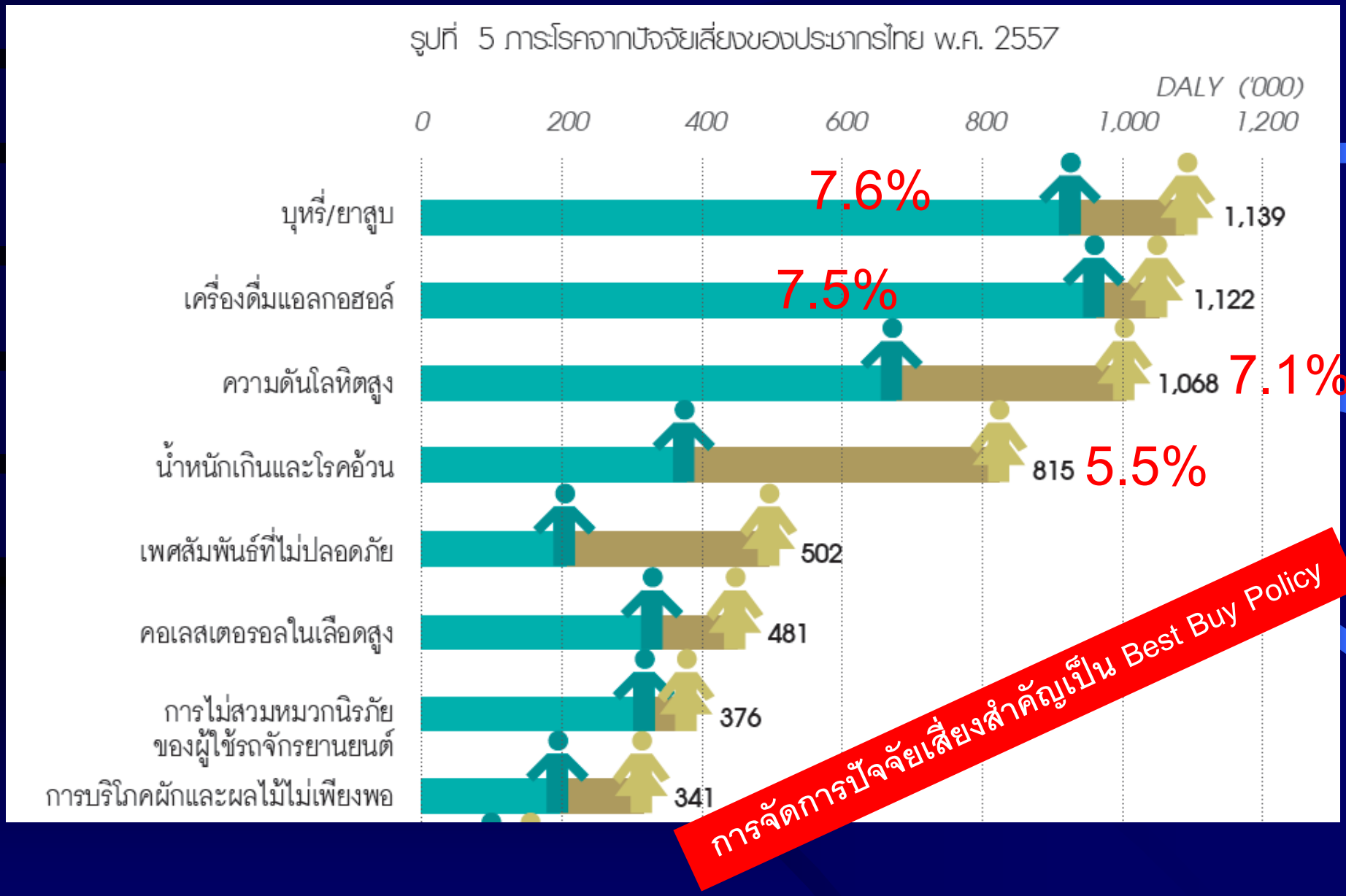

โรคติดต่ออุบัติซ้ำ อุบัติใหม่ ยังคุกคามสังคม

- HIV-AIDS มา TB เพิ่ม (No TB Champion)
- รอดจาก SARS
- หวัดนกระบาด 4 รอบ ป่วย 25 ตาย 17
- หวัด 2009 ติดเชื้อเป็นล้าน ตายหลายร้อย
- MERS-CoV มาจัดการได้ดี มาอีกเมื่อไหร่ไม่รู้
- อีโบลา (EVD/EHF) อัตราป่วยตาย 40-60%

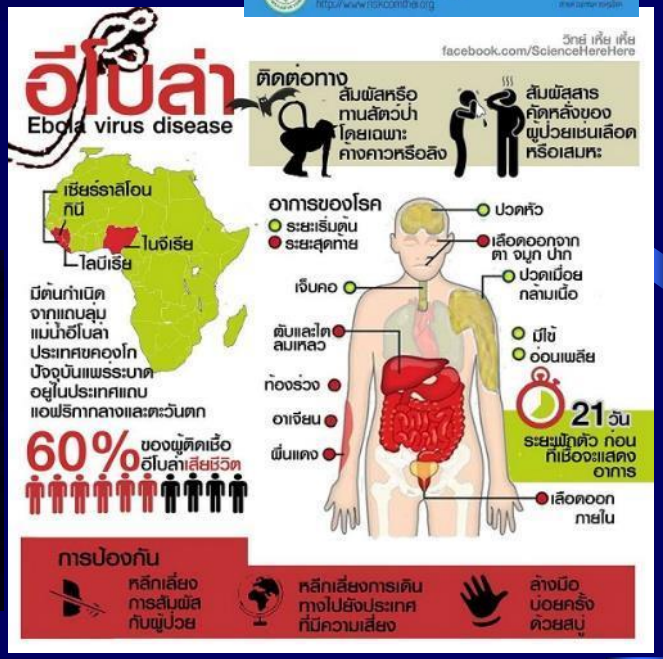

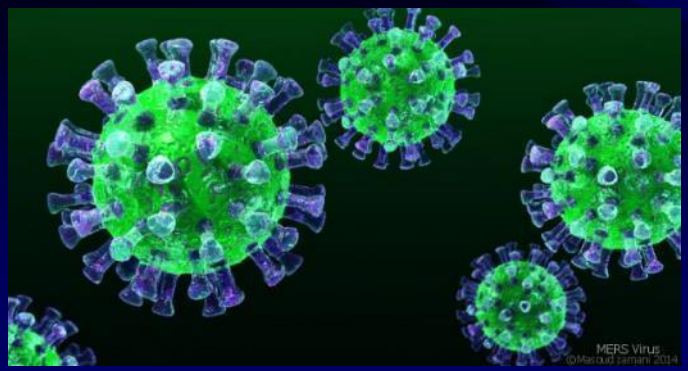

โควิด 19

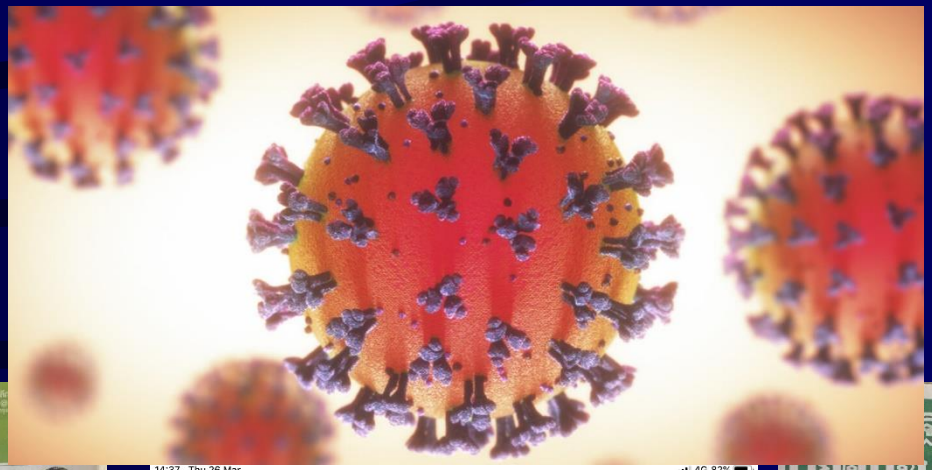

กรุงเทพธุรกิจ
หัวเลี้ยวหัวต่อคนไทยต้องเลือก - หมอเตือนระวังเหมือนอิตาลี
'ทาง2แพร่ง'ชี้ชะตาประเทศ
ไทย

matichon.co.th
การเมือง
คมคำ
"อยากให้ไทยเป็นเหมือนยุโรปหรือไม่ เราอยู่บนทางสองแพร่ง จะไปซ้ายหรือขวา ประชาชนเป็นผู้เลือก"
นพ.ศุภกิจ ศิริลักษณ์
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
คมคำ ประจำวันที่ 26 มีนาคม 2563
ติดตามเรา
ข่าวเด่นประจำวัน

เผยไทยถึงทางสองแพร่ง
ถ้าคุมไม่ได้
จะเป็นแบบยุโรป

ประปาชัดด3มาตรการ
ลดค่าน้ำ-ผ่อนได้-คืนเงิน
โควิดระบาด

Bangkok Post
THE NEWSPAPER YOU CAN TRUST
IN A DILEMMA

ยุทธศาสตร์ 2 ขา

คนไทยสุขภาพดี (Healthy Thais)

ระบบบริการ

การสาธารณสุขมูลฐาน

รัฐ - อสม - ประชาชน

(1.05 ล้าน)

Dr.Supakit Sirilak

โครงสร้างระบบบริการกระทรวงสาธารณสุข

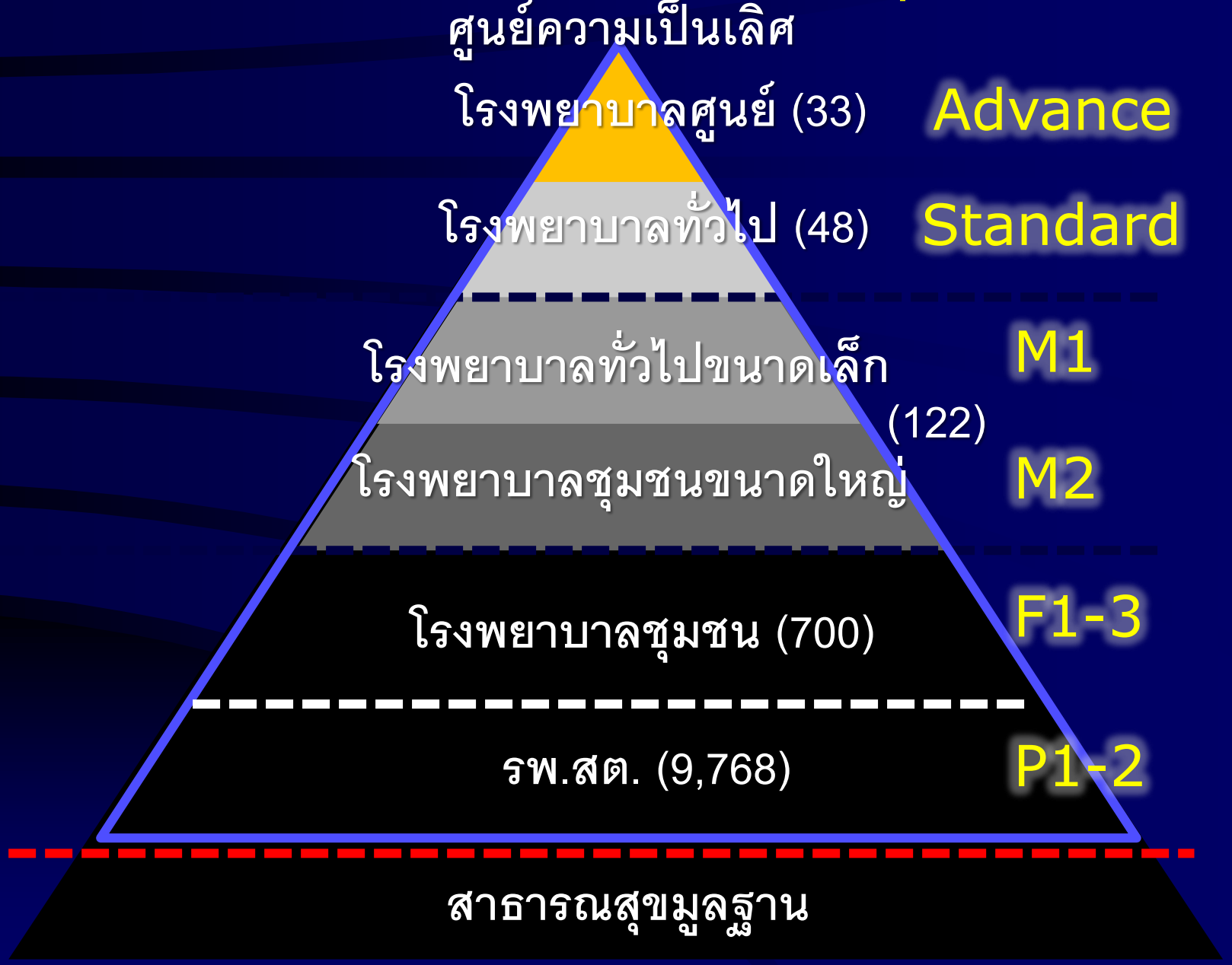

สถานการณ์ทรัพยากรสุขภาพของประเทศไทย

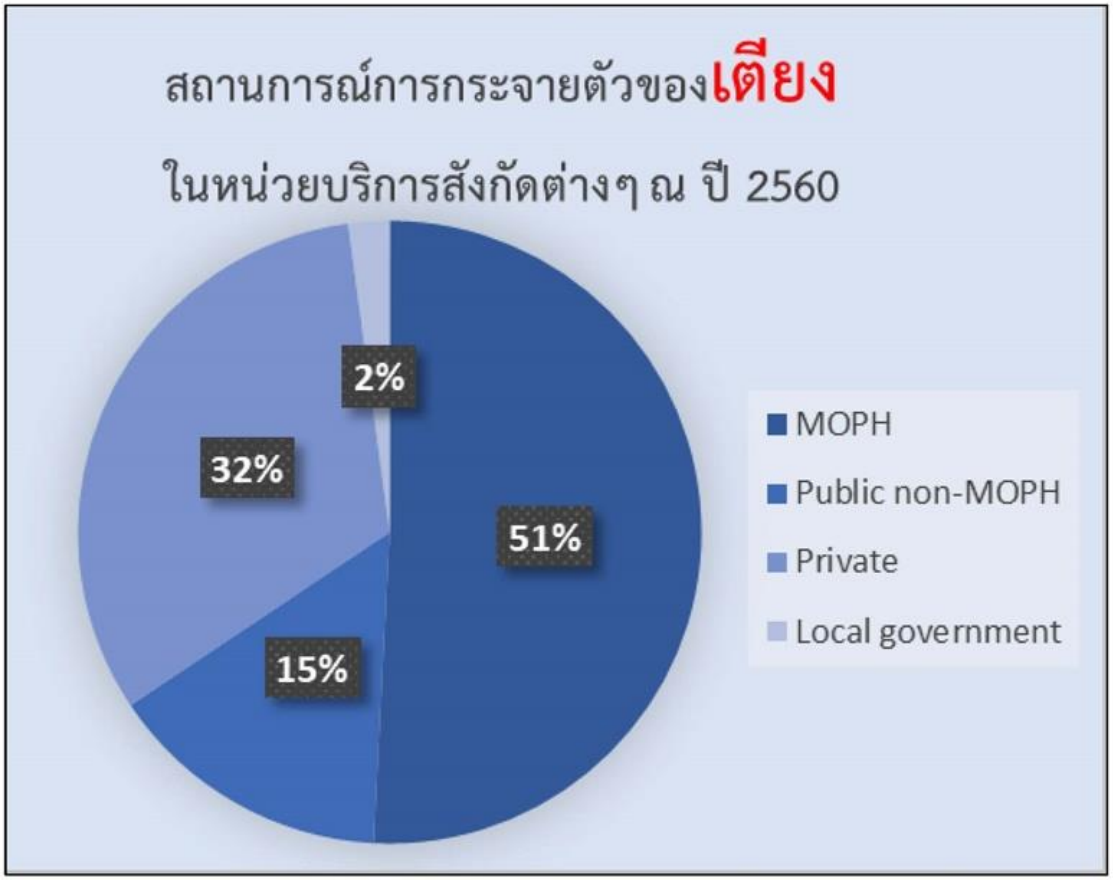

แหล่งข้อมูล: การสำรวจจากสถานบริการ ภายใต้งานวิจัยการวางแผนกำลังคนของประเทศไทย ในอีก 20 ปี

สถานการณ์กำลังคนด้านสุขภาพของประเทศไทย

Result: more doctor and better distribution

1 Doctor per population : **2,359** (2000) → **1,181** (2017)

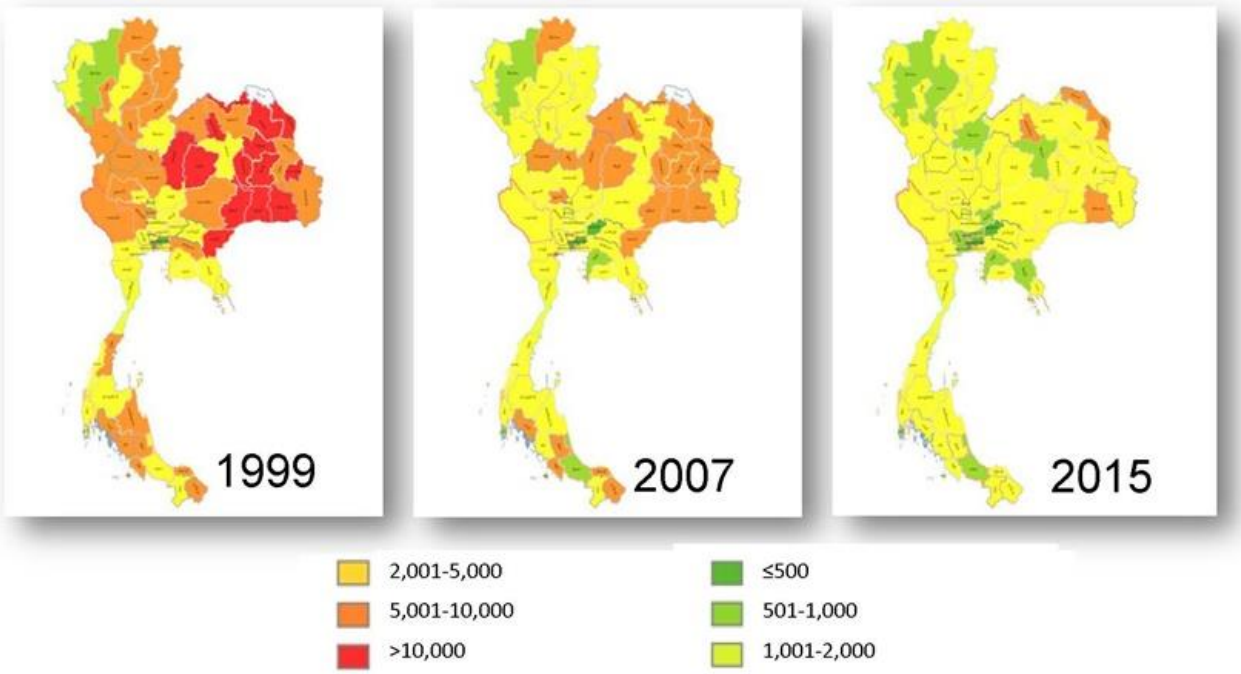

สถานการณ์การจ้างงานกำลังคนด้านสุขภาพในระบบบริการ (ปี 2560)

แพทย์ 46,715 คน

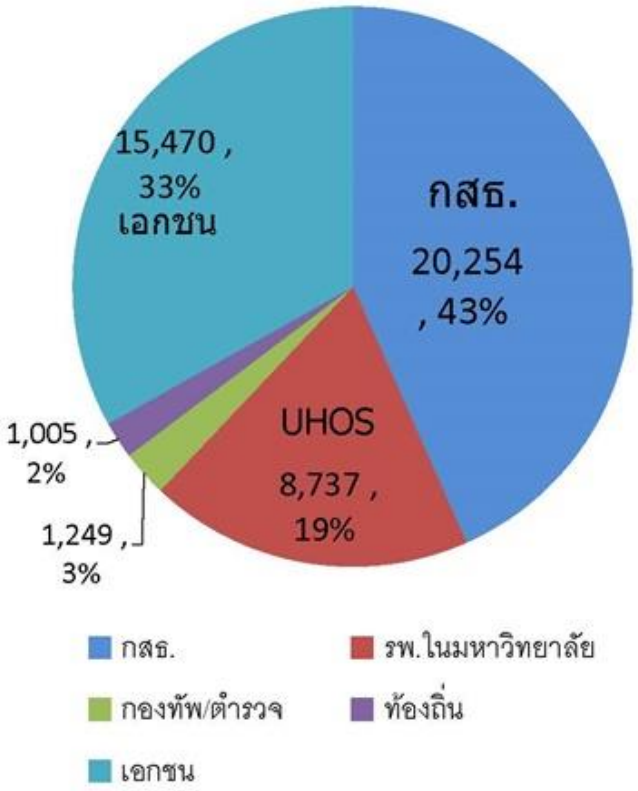

ทันตแพทย์ 12,099 คน

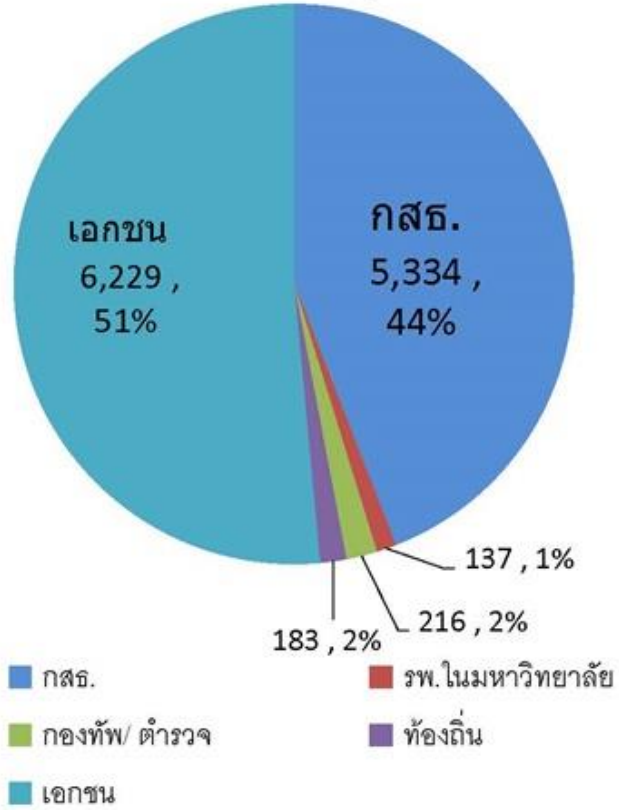

3

เภสัชกร 21,175 คน

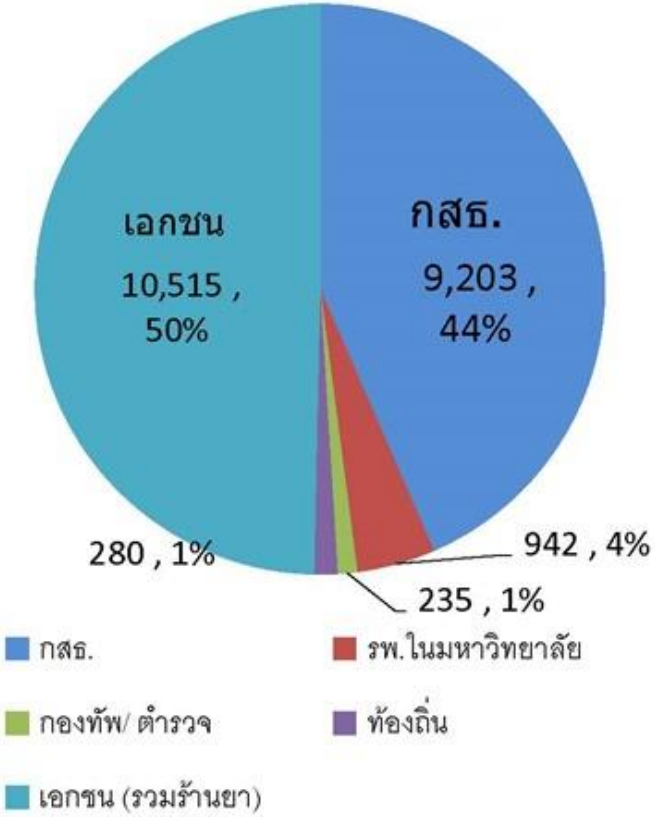

พยาบาลวิชาชีพ 166,087 คน

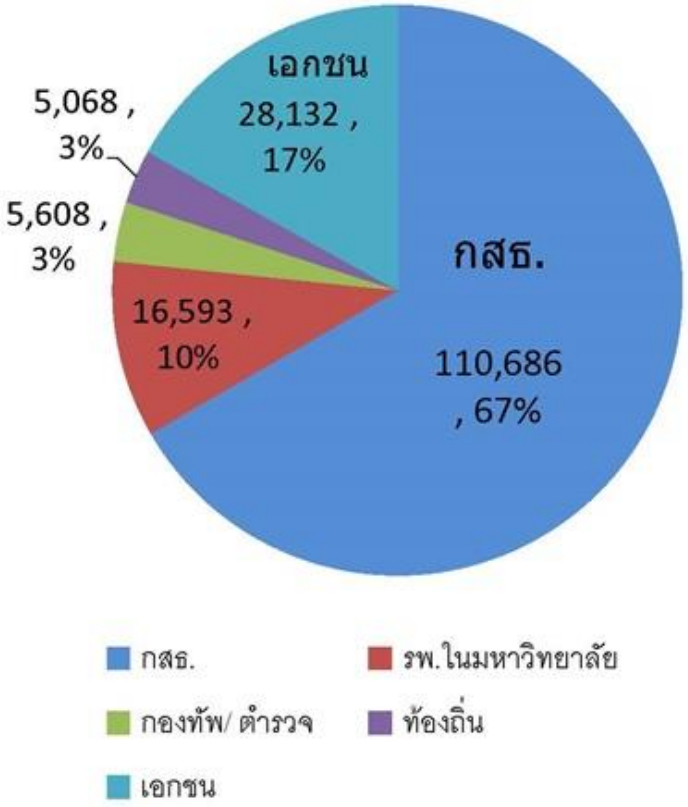

แหล่งข้อมูล: การสำรวจจากสถานบริการ ภายใต้งานวิจัยการวางแผนกำลังคนของประเทศไทย ในอีก 20 ปี

สถานการณ์การผลิตกำลังคนด้านสุขภาพ (2559)

	จำนวนสถาบันที่มี	อัตราการผลิต
1.แพทย์	21	3,443
2.พยาบาล		
2.1 พยาบาล	86	11,000
2.2 ผู้ช่วยพยาบาล		8,000
3. ทันตแพทย์	13	826
4.เภสัชกร	19	2,071
5.เทคนิคการแพทย์	12	1,210
6.กายภาพบำบัด	16	1,057
7. สาธารณสุข	69	10,988-14,197
8.แพทย์แผนไทย/ประยุกต์	27	6,352

5

แหล่งข้อมูล: การศึกษาความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพของประเทศไทย ในอีก 10 ปี

SERVICE PLAN

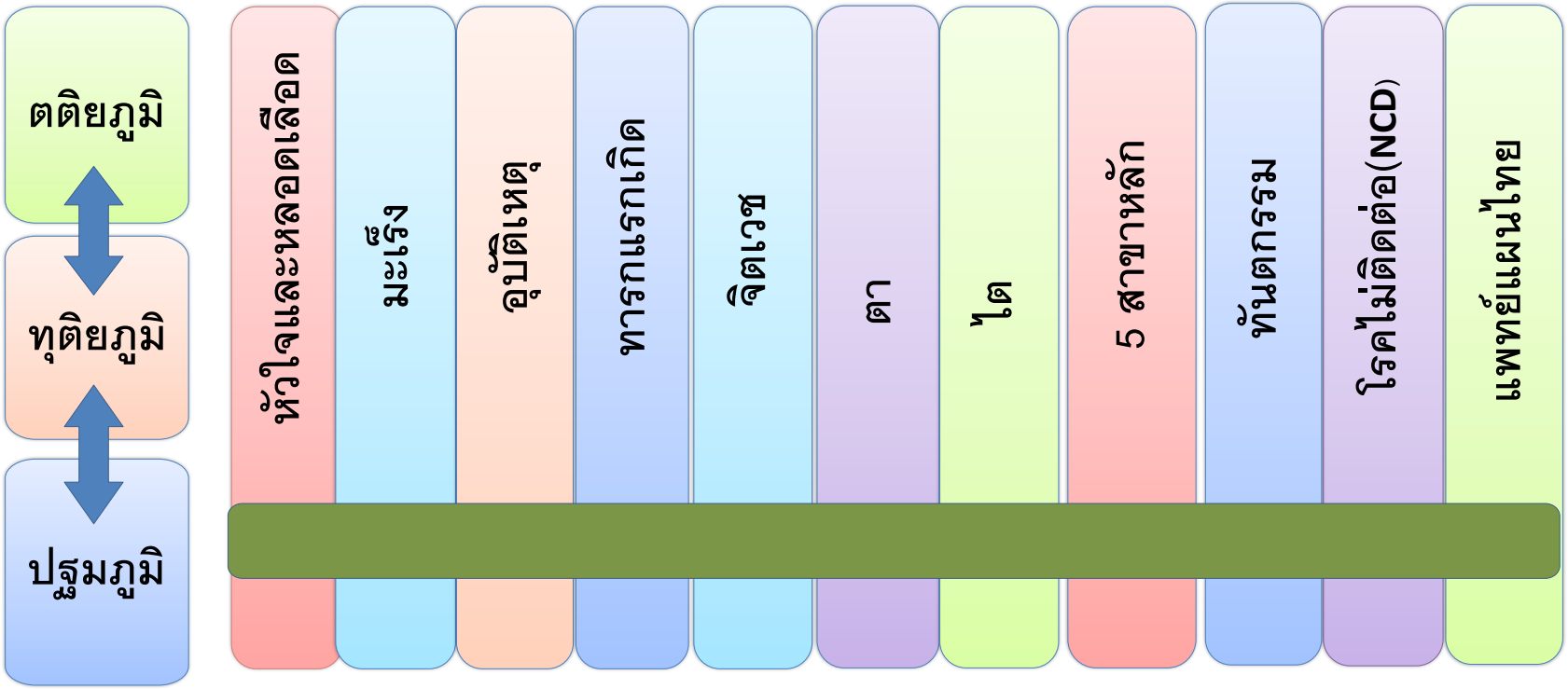

ระบบการแพทย์ปฐมภูมิ

สังคม
ผู้สูงอายุ
NCD

เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเป็นจำนวนมาก

เทคโนโลยีมีราคาสูงขึ้น

งบประมาณภาครัฐด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอ

ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพสูงขึ้น

จำเป็นต้องปฏิรูประบบโดยมีแพทย์ดูแลแบบองค์รวม
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการให้บริการ

Primary Care Cluster (คลินิกหมอครอบครัว) จึงเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ โดยการปฏิรูประบบบริการปฐมภูมิ มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ดูแลประชาชน 1:10,000 คน (Cluster 3:30,000) โดยมีเป้าหมายครอบคลุมประชาชนทั้งประเทศภายใน 10 ปี

หมายเหตุ: ในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะในยุโรป มีระบบนี้ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพไม่สูงจนเป็นภาระของรัฐบาล

บริการทุกคน ทุกที่
ทุกอย่าง ทุกเวลาด้วยเทคโนโลยี

บริการทุกคน

ให้บริการทุกกลุ่มวัย ทุกสิทธิ

บริการทุกที่

ให้บริการทั้งเชิงรับในหน่วยบริการ
และการให้บริการเชิงรุกในชุมชน

บริการทุกอย่าง
(PP OP LTC
REHAB Palliative
Continuity)

Comprehensive Care
ส่งเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟู
ต่อเนื่อง ระบบส่งต่อ ไป - กลับ

บริการทุกเวลาด้วยเทคโนโลยี

เวลาราชการ เวลาราษฎร
ใช้เทคโนโลยี เช่น Line group

ผลกระทบของการระบาด โควิด 19 ต่อการให้บริการสุขภาพ

โรคหลอดเลือดสมอง

(Stroke)

ตัวชี้วัดหลัก: อัตราตายของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke : I60-I69)

(เป้าหมาย : < 7%)

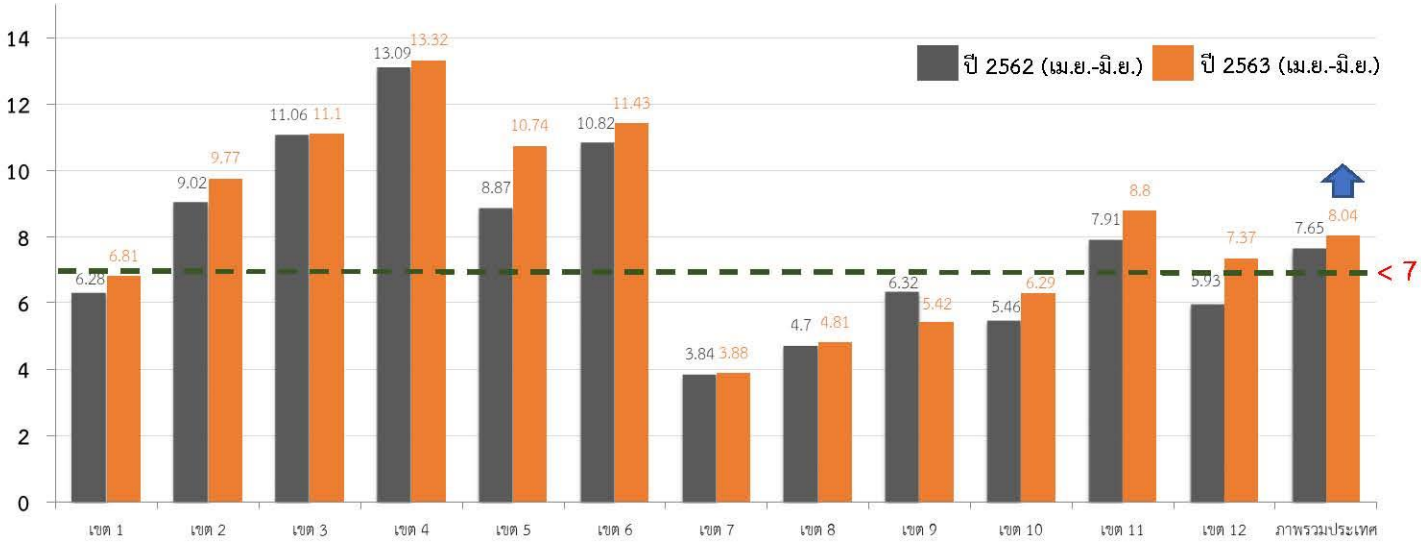

เขต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
2562	6.28	9.02	11.06	13.09	8.87	10.82	3.84	4.70	6.32	5.46	7.91	5.93	7.65
2563	6.81	9.77	11.10	13.32	10.74	11.43	3.88	4.81	5.42	6.29	8.80	7.37	8.04

ที่มา: HDC ปี 2562 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2562
ปี 2563 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2563

ตัวชี้วัด: ร้อยละผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตีบ/อุดตันระยะเฉียบพลัน (I63) ที่มีอาการไม่เกิน 4.5 ชั่วโมง ได้รับการรักษาด้วยยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำภายใน 60 นาที (door to needle time)

(เป้าหมาย : ≥ 60%)

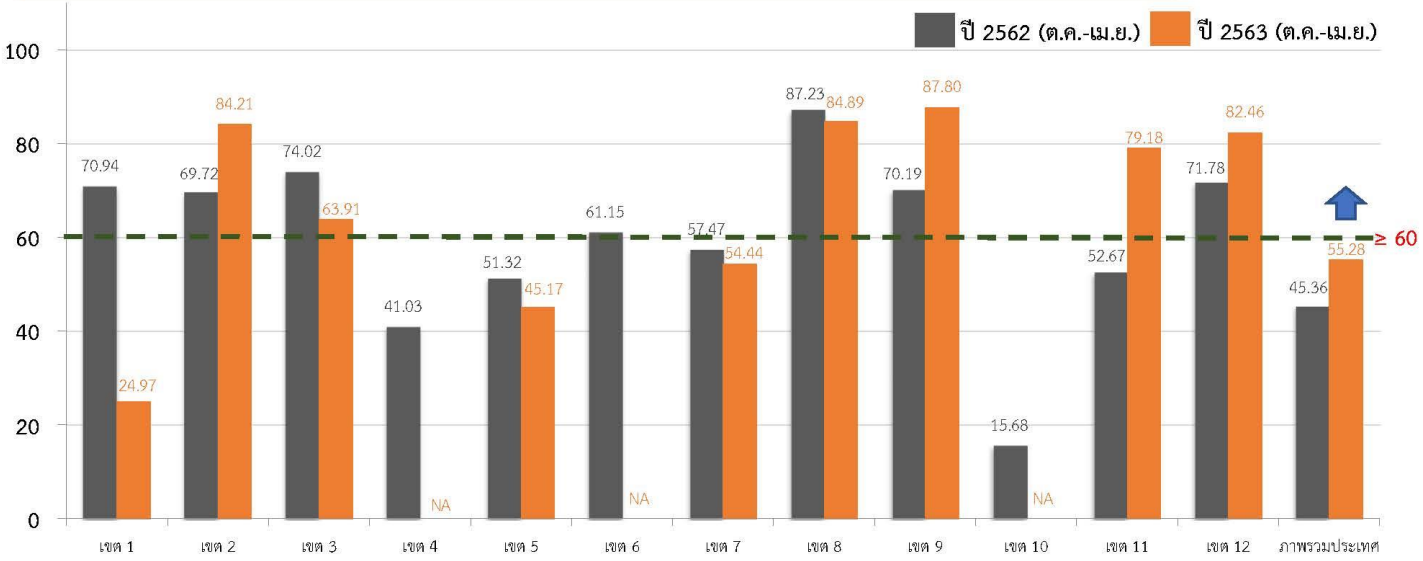

เขต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
2562	70.94	69.72	74.02	41.03	51.32	61.15	57.47	87.23	70.19	15.68	52.67	71.78	45.36
2563	24.97	84.21	63.91	NA	45.17	NA	54.44	84.89	87.80	NA	79.18	82.46	55.28

ที่มา: ข้อมูลจากการตรวจราชการ ปี 2562 ณ วันที่ 1 ตุลาคม - 30 เมษายน 2562
ปี 2563 ณ วันที่ 1 ตุลาคม - 30 เมษายน 2563

มะเร็ง (Cancer)

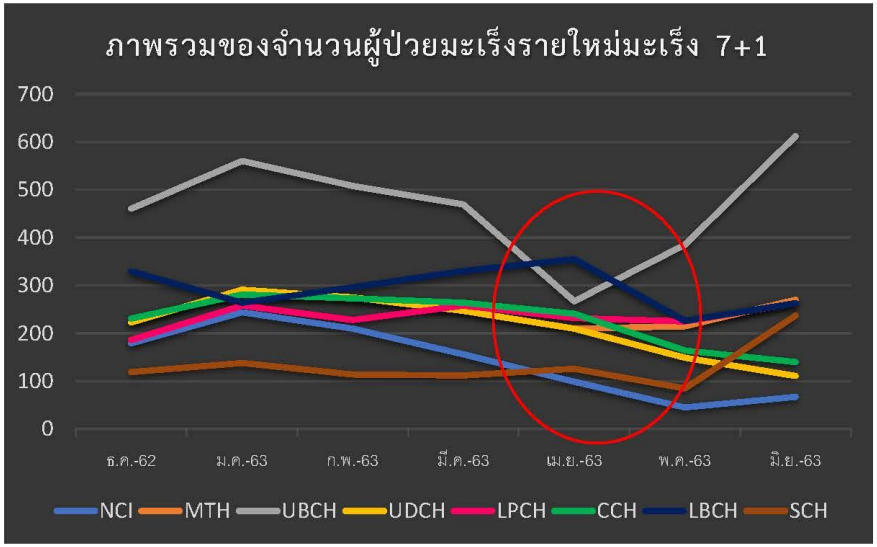

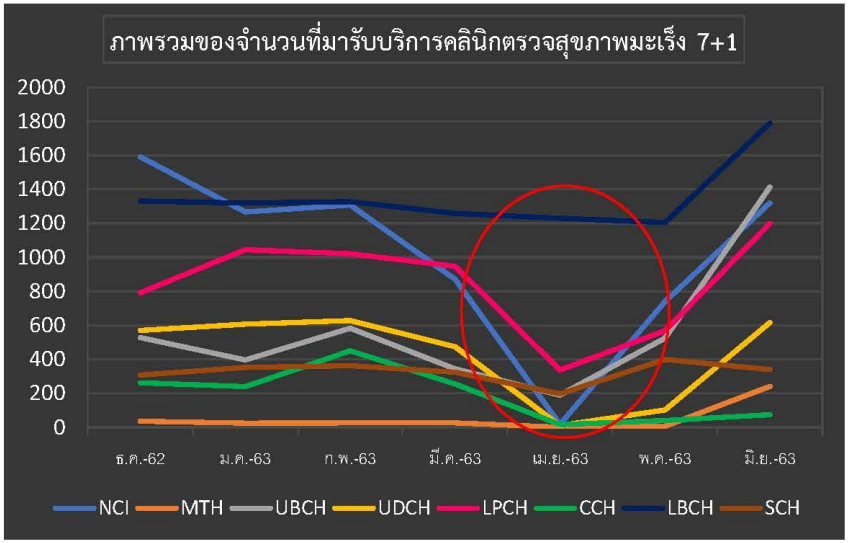

Situation from COVID-19

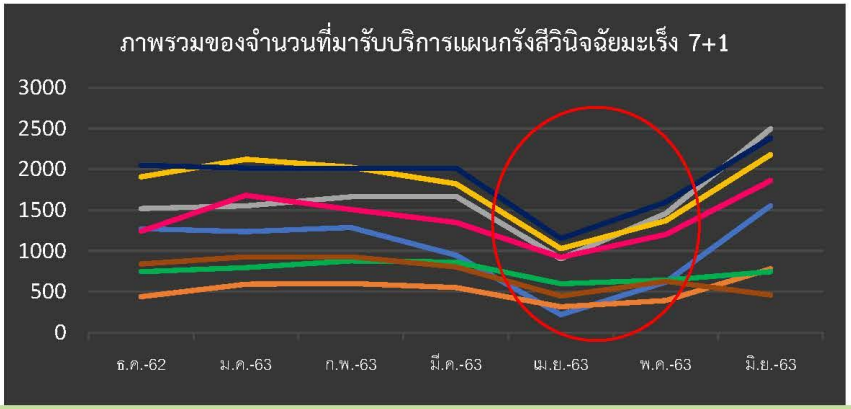

ตัวชี้วัดหลัก: ร้อยละของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์

(เป้าหมาย : ≥ 70%)

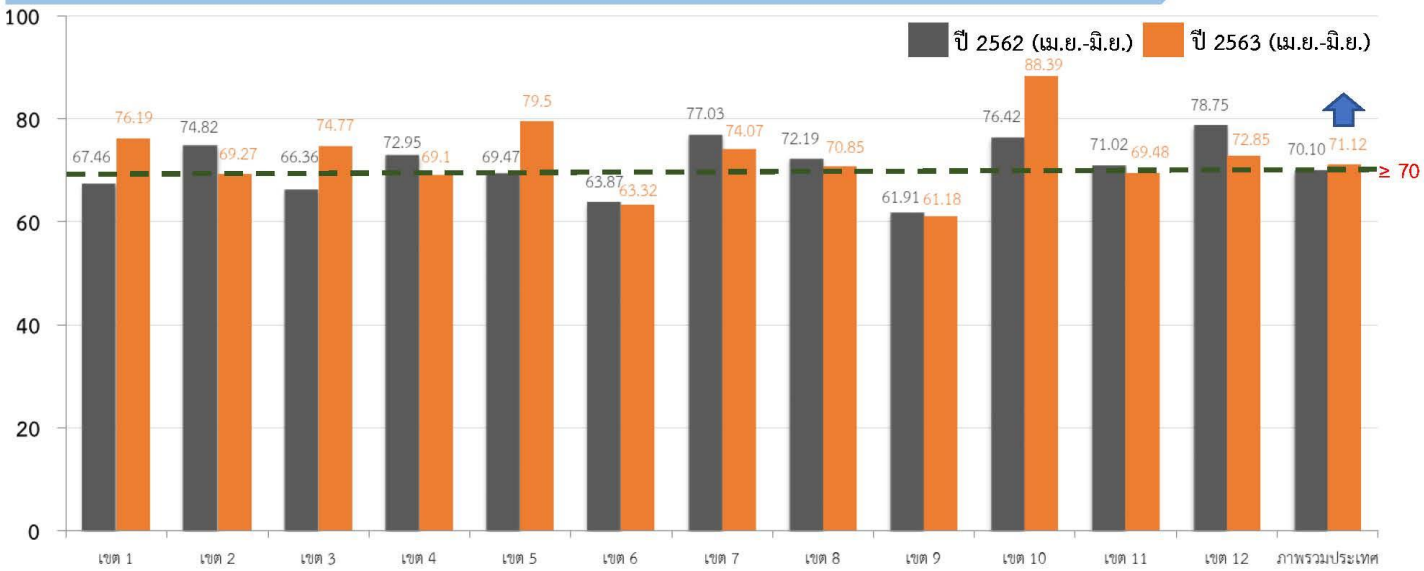

เขต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
2562	67.46	74.82	66.36	72.95	69.47	63.87	77.03	72.19	61.91	76.42	71.02	78.75	70.10
2563	76.19	69.27	74.77	69.10	79.50	63.32	74.07	70.85	61.18	88.39	69.48	72.85	71.12

ที่มา: thai cancer base ปี 2562 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2562
ปี 2563 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2563

ตัวชี้วัดหลัก: ร้อยละของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์

(เป้าหมาย : ≥ 70%)

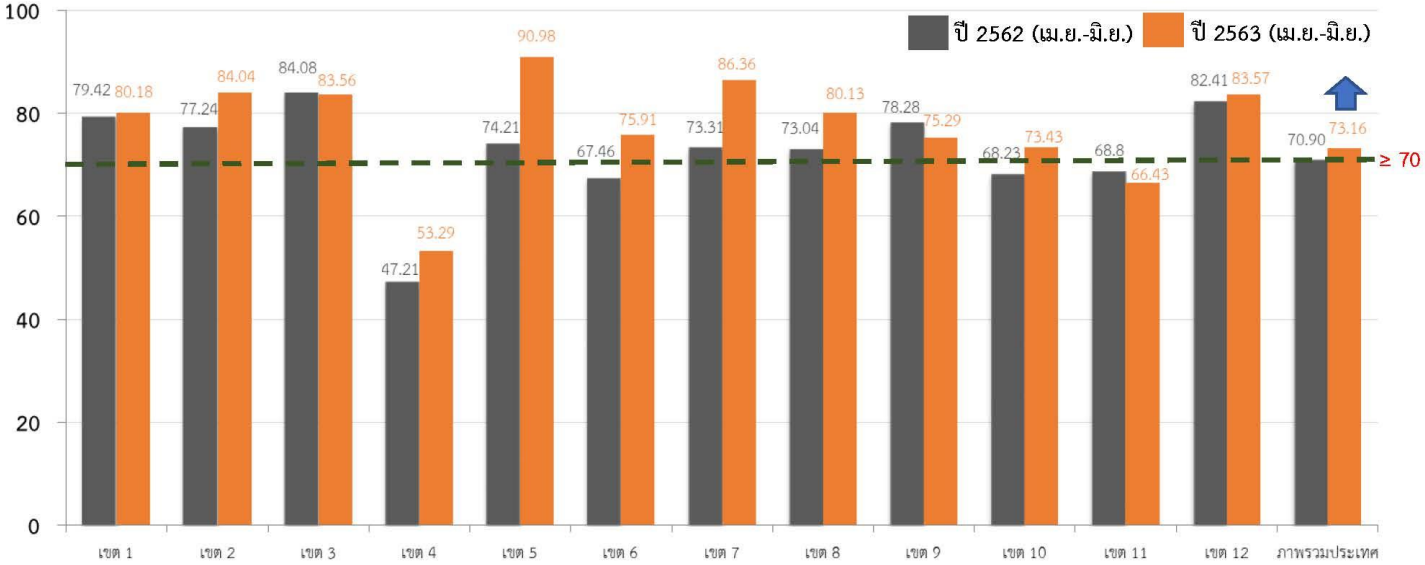

เขต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
2562	79.42	77.24	84.08	47.21	74.21	67.46	73.31	73.04	78.28	68.23	68.80	82.41	70.90
2563	80.18	84.04	83.56	53.29	90.98	75.91	86.36	80.13	75.29	73.43	66.43	83.57	73.16

ที่มา: thai cancer base ปี 2562 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2562
ปี 2563 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2563

ตัวชี้วัดหลัก: ร้อยละของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์

(เป้าหมาย : ≥ 70%)

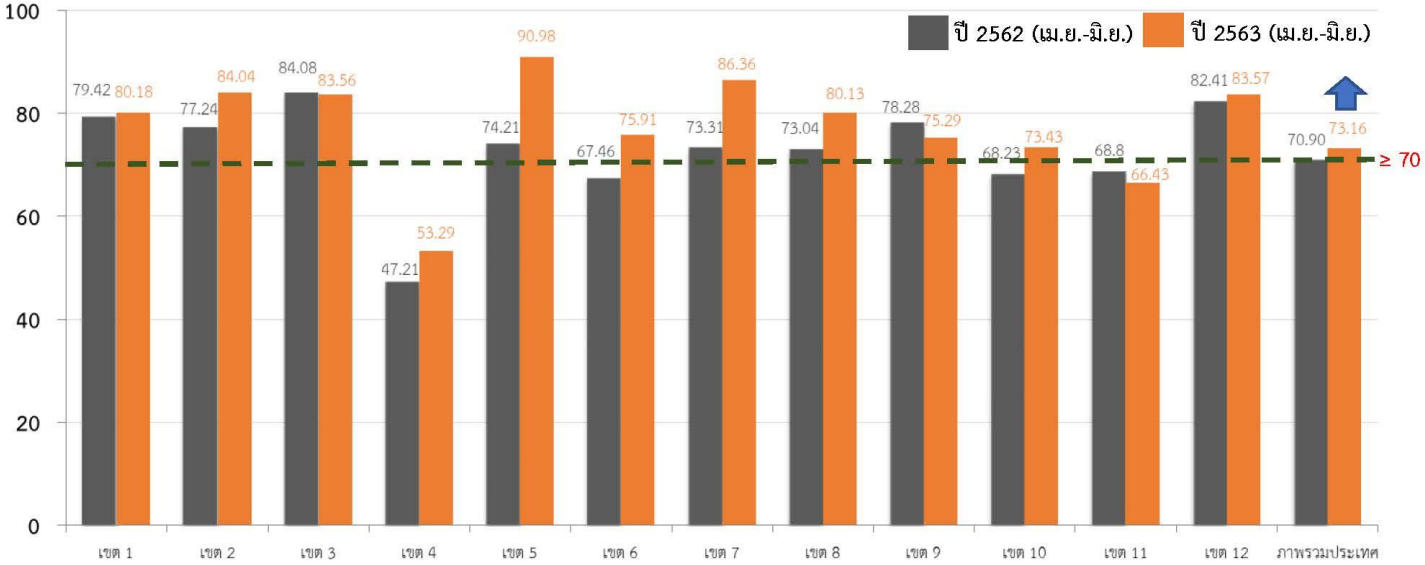

เขต	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
2562	79.42	77.24	84.08	47.21	74.21	67.46	73.31	73.04	78.28	68.23	68.80	82.41	70.90
2563	80.18	84.04	83.56	53.29	90.98	75.91	86.36	80.13	75.29	73.43	66.43	83.57	73.16

ที่มา: thai cancer base ปี 2562 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2562
ปี 2563 ณ วันที่ 1 เมษายน - 30 มิถุนายน 2563

สวัสดี